

آیت‌الله جوادی آملی: معرفت‌شناسی و علم تجربی با پشتوانه عقل حجت است

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با بیان این که یک حرف علمی را به استناد یک قانون تجربی که تجربه نشده است می‌توان عمومیت داد، گفت: ما اگر پشتوانه تجرید عقلی را از تجربه حسی برداریم، تمام ساختارهای علم تجربی از بین می‌رود.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با بیان این که یک حرف علمی را به استناد یک قانون تجربی که تجربه نشده است می‌توان عمومیت داد، گفت: ما اگر پشتوانه تجرید عقلی را از تجربه حسی برداریم، تمام ساختارهای علم تجربی از بین می‌رود.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری رسا، حضرت آیت‌الله عبدالله جوادی آملی، چهارشنبه در درس خارج تفسیر خود در مسجد اعظم در ادامه تفسیر سوره مبارکه زخرف گفت: سوره مبارکه زخرف در مکه نازل شده و همانند حوامیم شش‌گانه دیگر عناصر محوری‌شان اصول دین است و ثقل مرکزی‌شان وحی و نبوت و تهدید کسانی است که به معارف الهی ایمان نمی‌آورند.

وی با اشاره به آیه «وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن تَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ۚ فَأَهْلَكْنَا أَسَدًا مِنْهُمْ بِطُشٍّ ۖ وَمِثْلُ الْأَوَّلِينَ ۘ ۸»، افزود: تفاوت این حوامیم در تعبیرهای گوناگونی است که در آغاز این سوره‌ها است، فرمود انبیا آمدند و حرف‌ها را بیان کردند، یک عده‌ای این‌ها را استهزا کردند، فرمود کسانی که انبیا را استهزا کردند آگاه باشند که ما مهم‌تر از این‌ها را نیز از میان برداشتیم.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی با قرائت آیه «وَلَّيْن سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ خَلَقْنَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۙ ۹»، اظهار کرد: فرمود این‌ها در خالقیت موحد هستند اما در ربوبیت مشکل دارند، اما اثبات می‌شود که به همان دلیلی که آنان در خالقیت موحد هستند، باید در ربوبیت نیز موحد باشند.

وی گفت: قرآن فرمود شما که اصل کان تاه را پذیرفتید، بلکه باید این ربوبیت الهی را نیز قبول کنید، زیرا آن عزیز علیمی که قبول دارید کسی است که «الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۙ ۱۰»، طرزی زمین را آفرید که تمام نیازهای شما را برطرف می‌کند و راه‌های فراوان بین کوه‌های در آن قرار داد.

استاد برجسته درس خارج حوزه علمیه قم گفت: شما نظم محیرالعقول عالم و آسمان‌ها را دارید می‌بینید و بعد می‌گویید خود به خود به وجود آمد؟ این نظم دقیق ریاضی علمی محیرالعقول خود به خود به وجود نمی‌آید؟ غرق شدن در معرفت‌شناسی و تجربه حسی این خطر را دارد، تجربه حسی به پشتوانه تجرید عقلی حجت است.

وی با بیان این که یک حرف علمی را به استناد یک قانون تجربی که آن تجربه نشده است می‌توان عمومیت داد، ابراز کرد: ما اگر پشتوانه تجرید عقلی را از تجربه حسی برداریم، تمام ساختارهای علم تجربی از بین می‌رود، این‌ها این نظم محیرالعقول را می‌بینند و باز می‌گویند خود به خود پیدا می‌شود؟

حضرت آیت‌الله جوادی آملی ادامه داد: خداوند وقتی تدبیر می‌کند چیزی را به انسان، حیوان یا گیاه می‌دهد، اگر چیزی را به گیاه و حیوان و انسان می‌دهد یعنی یک کمالی را خلق می‌کند و این رشد می‌کند، اگر این گونه است یعنی آن چیز را ایجاد می‌کند و به آن عطا می‌کند، تا یک نعمت و کمالی را ایجاد نکند و به آن متنعم ندهد آن رشد نمی‌کند، پس این ربوبیت به خالقیت بازمی‌گردد.

وی به دلیل دیگر ارتباط خالقیت با ربوبیت اشاره و اظهار کرد: کسی می‌تواند یک شیء را بی‌پرواوند به شرطی که از حقایق و اسرار و هویت و درون اشیا باخبر باشد، تا آن را بی‌پرواوند، و هیچ کس این آگاهی را ندارد، جز کسی که خالق است، بین خلقت و ربوبیت تلازم وجود دارد.

مفسر برجسته قرآن کریم با اشاره به آیه «وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدِرُ فَأَنْشُرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ۝۱۱»، خاطرنشان کرد: فرمود ما زمین را اگر خواب باشد، بیدار می‌کنیم، درختان در زمستان خواب هستند و برخی از درخت‌ها در زمستان بیدار هستند اما این که رشدی نکنند نیست، اما آن‌ها که خواب هستند همین که بهار شد، بیدار می‌شوند اما آن خاک‌ها و کودهای اطراف آن درخت مرده هستند که این زمین زنده می‌شود.

وی بیان کرد: برخی می‌گویند مرگ پوسیدن است، آنان احساس پوچی می‌کنند، قرآن کریم آمده است که بگوید مرگ پوسیدن نیست، بلکه از پوست به درآمدن است، انسان مرگ را می‌میراند، در فرهنگ قرآن انسان است که مرگ را می‌میراند، انسان باید آماده باشد تا به آسانی مرگ را بگیرد و گرنه با دشواری روبه‌رو است.

حضرت آیت‌الله جوادی آملی ابراز کرد: این قرآن به صورت عربی مبین است تا بشر در آن تعقل کند، آیا این مطلب را می‌فهمد یا نه، اگر همه نرسند یک عده یقیناً می‌رسند چه این که قرآن کریم از عده‌ای به عظمت و نیکی یاد کرده است، این‌ها وقتی می‌فهمند آیا این عربی مبین مطابق با آن علی حکیم است؟ قطعاً مطابق با آن است و انسان علی حکیم را می‌فهمد.

وی با اشاره به این که قرآن کریم متنزل است، اظهار کرد: یک هنرمند ماهری که باغ و چمن خوبی درست کرد این مطابق با هنر باغداری او است، اما این باغ و چمن یک فعل خارجی است و آن هنر باغداری یک ملکه وجودی است، این فعل خارجی آیت و نشانه است، این عربی مبین هم مثلی برای علی حکیم است و لذا این عربی مبین قابل تعقل است و آن علی حکیم قابل تعقل نیست.